

Avontuurlijke wandelingen

in de Belgische Ardennen 2

7 Côtes rond Bouillon

LENGTE: 14 kilometer

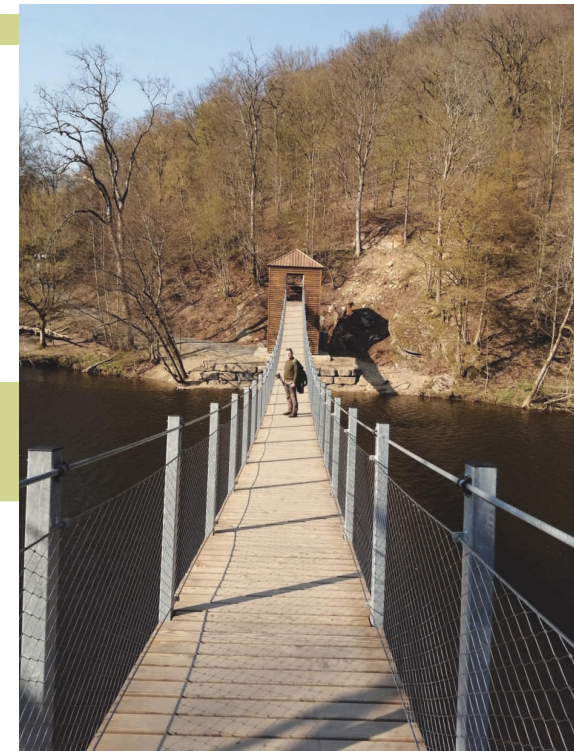
AANDACHTSPUNTEN: Deze wandeling bevat geen moeilijke technische passages. Wel bevat ze verschillende steile beklimmingen en afdalingen maar bij normale weersomstandigheden leveren deze geen problemen op. Enkele uitzichtpunten bevinden zich op hoge rotsen, hier moet je kinderen goed in de gaten houden.

VERTREKPUNT: Op de Quai du Rempart, de promenade langs de Semois in het centrum van Bouillon.

OPENBAAR VERVOER: Bouillon bevindt zich in het uiterste zuiden van het land en er geraken met het openbaar vervoer is een lange onderneming. Vanuit Brussel spoor je het beste met de trein richting Arlon tot in Libramont, dat kost twee uur en drie kwartier. In Libramont kan je de bus nemen van de lijn 8 Libramont-Bouillon tot in Bouillon. Let op, in Libramont is er op zondag slechts om de twee uur een bus naar Bouillon.

TOPOGRAFISCHE KAARTEN NGI: 67/1-2 (1:20.000)

De Semois is een van de machtigste rivieren van de Ardennen. Soms wordt de Semois omschreven als de meest vrouwelijke van onze rivieren. Zacht en lieflijk vloeit ze door de Gaume maar wild stroomt ze door de Ardennen. In het Ardense deel van de rivier zijn de beboste oevers steil en de meanders ontelbaar. De totale lengte van de Semois is ongeveer drie keer zo lang als de afstand in vogelvlucht tussen de bron in Arlon en de monding in de Maas in Frankrijk. Bouillon is de enige stad van betekenis langs de Semois en elke wandelaar zou absoluut ook de stad moeten verkennen. Bouillon is gebouwd op een schiereiland van de Semois. Er hangt een Franse sfeer in het stadje, de grens is dan ook niet veraf. De blikvanger van Bouillon is ongetwijfeld het machtige kasteel, hoog op een massieve rots. Het is de oudste vestiging in België die dateert uit de feodale periode en één van de meest indrukwekkende vestigingen uit heel Europa. De

eerste vestingmuren dateren uit de VIIIe eeuw. Godfried van Bouillon maakte het kasteel onsterfelijk maar verkocht het in de 11de eeuw om zijn kruistocht naar het Heilig Land te financieren. Het kasteel verdient zeker een bezoek en is 's avonds prachtig verlicht. De start van de wandeling loopt langs het kasteel en beklimt dan de Côte d'Auclin, een steile helling van 140 meter hoog, waar je vanop de uitkijktoren een onvergetelijk uitzicht hebt over de stad.

Bouillon beschikt over een uitstekend wandelnetwerk, een van de beste van de Ardennen. De wandelkaart kan gekocht worden in het Maison du Tourisme dat alle dagen open is. Op het terrein worden de wandelingen aangeduid met de klassieke bewegwijzering met gekleurde bordjes, maar er zijn op de belangrijke kruispunten ook houten wegwijzers die alle bestemmingen aanduiden. Ook de vele uitzichtpunten die je onderweg tegenkomt, telkens op rotsen hoog boven de Semois, worden met naambordjes aangeduid. Wie hier nog verloren loopt, zoekt beter een andere hobby.

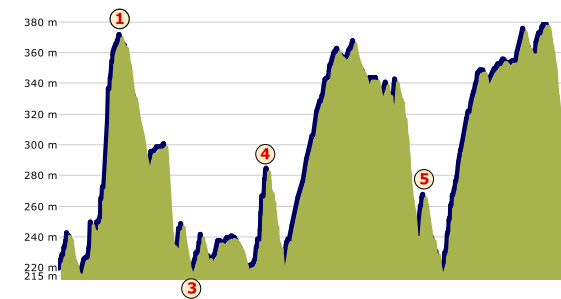
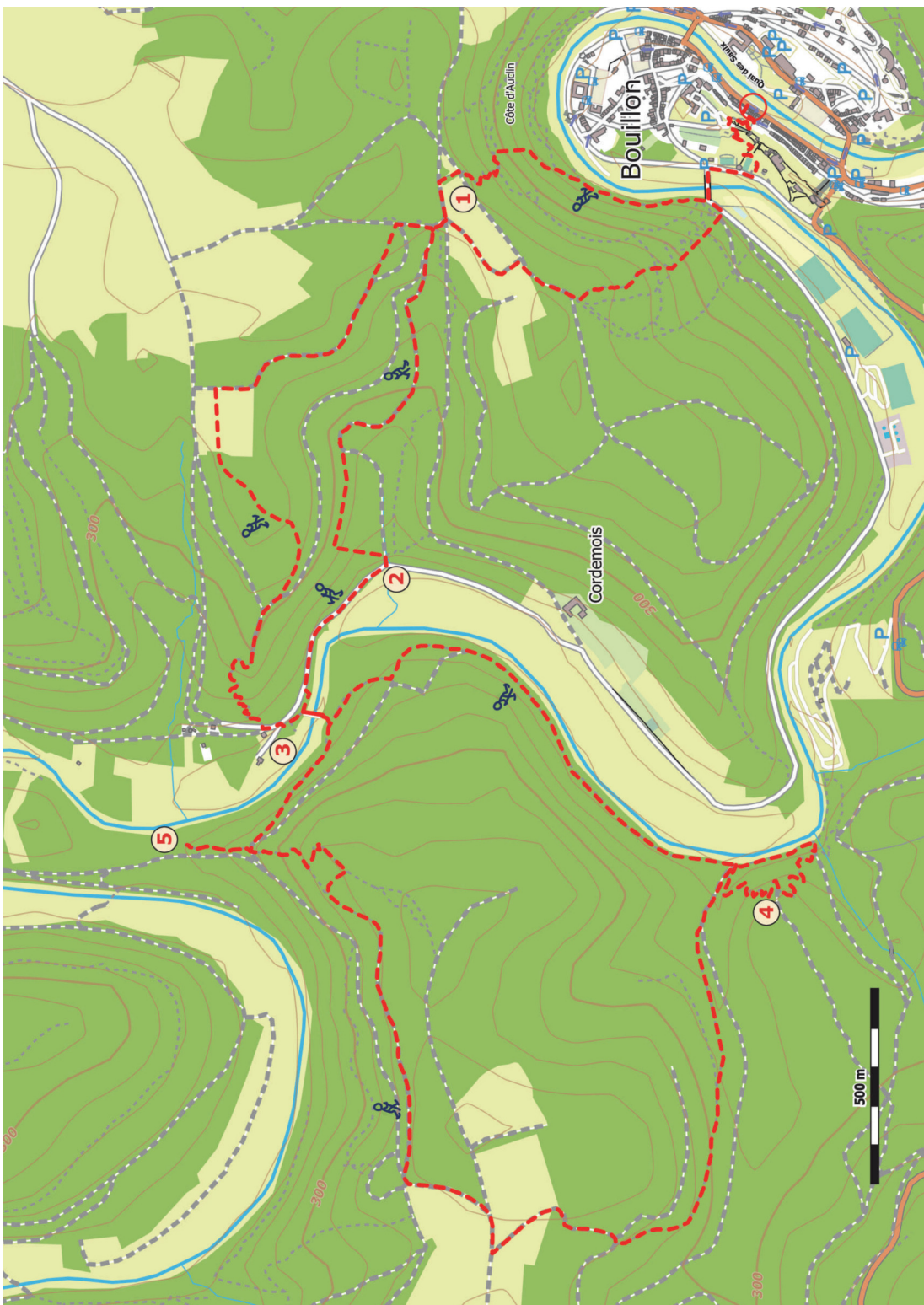
Deze tocht is genoemd naar de drie 'côtes' langs de Semois die je zal verkennen: de Côte d'Auclin, de Côte de l'Épine en de Côte à l'Aise. De wandeling heeft een achtvorm met twee lussen die samenkomen bij l'Épine, een plaats met een geschiedenis. Hier was in de 19de eeuw een graanmolen, de 'Moulin de l'Épine'. Bij het begin van de 20ste eeuw, toen de eerste recreatieve wandelpaden ontwikkeld werden, werd dit een levendige plek. Je kon je hier de Semois laten overzetten in een platte schuit, een 'barque', want tussen Bouillon en Poupehan was er geen andere brug. In 1937 werd er een café-restaurant gestart door een zekere Lucien Didier. Zo ontstond de favoriete zondagsuitstap van de inwoners van Bouillon: vanuit de stad langs de oever en langs de abdij van Cordemois tot aan de Moulin de l'Épine. Daar aten ze vers gevangen snoek met aardappelen en peterselie of omelet met hesp en dronken ze Gueuze of Orval. Na de overzet keerden ze langs de andere oever terug naar de stad, in totaal was dit een wandeling van 6 kilometer. Die Lucien Didier was een zeer kleurrijke volksfiguur. Op zijn graf werd op zijn vraag de volgende tekst gezet: 'Hier rust diegene die gans zijn leven niets anders deed.' Hij vertrok regelmatig naar de stad Bouillon, maar zijn gezin wist nooit wanneer hij terug zou komen. Toen de pastoor van Bouillon hem feliciteerde na de geboorte van zijn zoon Pierre, antwoordde Lucien: 'Wat een beest! Wat een kop! Ik dacht dat ik er hem nooit uit zou krijgen!' Lucien zat namelijk met zijn gedachten bij een enorme snoek die hij net gevangen had in de Semois. Die zoon Pierre bleef gans zijn leven ongehuwd en nam de bediening in het café over. Ook Pierre was, net als zijn vader, een fenomeen. Hij dronk liever mee met de klanten in plaats van hen te bedienen en hij stond bekend om zijn bulderlach die 'gans de valleï liet daveren'. Hij kon absoluut niet tegen toeristen die als veroveraars de plaats kwamen bezoeken. Meerdere keren heeft hij onbeleeft groepen wandelaars uit zijn café weggejaagd, zelfs met zijn jachtgeweer. Wij hebben zelf nog rond 1995 bij onze eerste verkenning van de wandelingen rond Bouillon op het terras kunnen genieten van deze uitzonderlijke plaats. Het gezicht en het weinige haar van Pierre staat voor altijd in ons geheugen gebrand. Het café-restaurant sloot in 2008 de deuren, de gebouwen raakten in verval en de plaats werd stil en doods.

Intussen werden de molengebouwen gerestaureerd en omgebouwd tot vakantiewoning. In 2020 werd er door de stad Bouillon een hangbrug voor wandelaars over de Semois gebouwd. In geen tijd werd dit een belangrijke toeristische trekpleister en de hangbrug werd een populaire en veel gefotografeerde bezienswaardigheid. Met zijn 55 meter is het dan ook een van de langste hangbruggen van ons land. Ook al denken we met nostalgie terug aan de tijd van de overzetschuiten en ook al kan je hier nu geen snoek meer eten, in elk geval is deze fantastische plaats nu terug tot leven gebracht. En als het stil is, kan je nog steeds de bulderlach van oude Pierre horen.

BESCHRIJVING

De beklimming van de côte d'Auclin

De wandeling start op de Quai du Rempart, de 'promenade' langs de Semois. Naast nummer 11 neem je het trappensteegje Ruelle du Pont Levis. Op het einde even naar links en dan snel weer rechtsaf in een volgend paadje met betontrappen, de Sentier Toussaint. Je bent snel hoog boven de stad en het paadje brengt je bij de toegangspoort van het kasteel. Als je het kasteel niet bezoekt, daal je rechts naast de poort af tot bij het standbeeld van Godfried van Bouillon. Beneden zie je een brug over de Semois, dat is de Pont de Cordemois. Daar moet je naartoe, en dat doe je via het dalend pad dat links om de tennisterreinen loopt. Aan de overkant van de brug sla je onmiddellijk rechtsaf, je neemt niet het trappenpad maar je volgt het vlakke pad dat langs de oever loopt. Na enkele honderden meters daalt een pad af naar een dam maar dat pad neem je niet en je wandelt dus rechtdoor verder. Iets verder dan de dam kom je bij een zitbank. Enkele meters verder moet je de wandelweg verlaten en een pad naar links opgaan. Neem niet het stijgende spoor maar wel het paadje dat evenwijdig met het wandelpad loopt. Je blijft niet lang op dit pad, amper dertig meter verder moet je aan de linkerkant een heel klein zijpaadje opgaan. Let op, je wandelt er zo voorbij. Het pad stijgt even en maakt snel een bocht naar rechts. Ook hier begin je je passen te tellen want je moet alweer een moeilijk vindbaar paadje zoeken. Dat paadje vertrekt exact hondervijfendertig wandelpassen voorbij de bocht naar rechts. Het paadje is moeilijk te herkennen, het is niet meer dan een kleine terreinplooi en het ligt vol bladeren. Hier begint de beklimming van de Côte d'Auclin en dat voel je, het paadje is lekker steil. Het paadje eindigt een eind hoger op een meer gebruikt wandelpad, volg dit wandelpad naar links. Het pad loopt op gelijke hoogte in de flank. Je komt op een toeristisch pad en je volgt dit pad naar rechts. Met dit pad zet je de beklimming van de Côte d'Auclin verder, het pad beschrijft vele haarspeldbochten. Er zijn vele paadjes die de bochten afsnijden en steil naar boven lopen, maar hiermee versnel je alleen maar de erosie. Bovenaan de berg kom je bij de uitzichttoren, de Belvédère d'Auclin ①. Voor het vervolg van de wandeling steek je de brede weg onder de toren over en loop je links van de trap verder, maar uiteraard beklim je eerst de toren tot op het hoogste platform waar je een schitterend uitzicht hebt op Bouillon.

Naar de Moulin de l'Épine

Je loopt dus links van de trap verder tot op een holle grasweg die je naar links volgt. Snel kom je op een kruispunt: rechts een pad, links een graspad en recht door de holle weg. Je neemt hier het pad naar rechts. Vijfendertig passen verder is er een klein paadje naar links dat je niet neemt en vijf meter verder kom je op een kruispunt. Linksaf hier. De weg loopt het bos in. Aan de splitsing neem je het linkse pad, een mooi pad omzoomd met gras en mos en andere begroeiing. Regenwater heeft in de loop der tijden een sleuf uitgesleten in het pad. Het pad daalt. Na een halve kilometer is er links van het pad een bron. Honderd passen verder verlaat je het pad: je neemt hier aan de rechterkant een vlakke bosweg. De bosweg is in onbruik geraakt. Hij heeft ook totaal geen nut want na tweehonderd meter loopt hij dood. Maar enkele meters voor het einde van de weg kan je aan de linkerkant een dalend spoor vinden. Je loopt hier recht naar beneden, heel steil. Beneden kom je bij een barbecueplek aan een beekje met een overdekte tafel en banken ②.

Je wandelt naar de asfaltweg. In de verte zie je de prachtige abdij van Notre Dame de Clairefontaine, ook wel abdij van Cordemois genoemd. Later op deze tocht zal je de abdij ook mooi vanuit de hoogte kunnen bekijken. In de abdij verblijft nog een gemeenschap van cisterziënzusters. Volgens de regel van de heilige Benoît bestaat hun dagelijks leven uit bidden en handarbeid. Toch moest Rome in 2017 ingrijpen wegens 'ernstige spanningen in de schoot van de gemeenschap'. Het scheelde geen haar of de abdij werd gesloten. Intussen werden enkele zusters overgeplaatst en is de rust weergekeerd, de zusters verkopen weer religieuze voorwerpen en koekjes in hun winkeltje. Wie naar de abdij wil wandelen en niet de asfaltweg wil volgen, steekt de beek over en neemt het steile pad dat naar boven loopt. Boven bij wat rotsen kan je dan het bospad recht door nemen tot bij de abdij.

Voor het vervolg van de wandeling neem je aan de barbecueplek de asfaltweg naar rechts. Een halve kilometer verder kijk je uit naar twee rijen betonplaten die links van de weg geplaatst werden. Veertig passen voorbij de tweede rij betonplaten verlaat je de asfaltweg en je daalt steil af naar de oever van de Semois. Je komt hier bij een mooi oeverplekje. Via een visserspad bereik je de hangbrug over de Semois op de plaats l'Épine ③.

Langs legendarische uitzichtpunten

Aan de andere kant van de rivier volg je de weg naar links. Een privaat zijpad laat je uiteraard links liggen. Op het volgende kruispunt op de plaats Broco sla je linksaf met de GR, richting Bouillon. Je volgt nu een hele tijd de rivier, langs de oever maar meestal een stuk hoger dan het water. Slechts af en toe is het wandelpad een beetje geaccidenteerd. Na anderhalve kilometer langs het water, ongeveer een kwartier stappen, kom je bij een betonnen bruggetje over een mooie zijbeek van de Semois, de Ruisseau des Curnais. Je zou hier rechts kunnen afslaan maar dan mis je de beklimming van de Rocher du Pendu. Je wandelt dus nog even verder tot bij het volgende betonnen bruggetje over een zijbeekje. Net voor het bruggetje verlaat je de oever en je slaat rechtsaf om naar de Rocher du Pendu (4) te klimmen. Je neemt niet het bewegwijzerde wandelpad maar je begint onmiddellijk aan de steile beklimming rechts via een steil paadje. Een eind hogerop, bij een rots, kom je weer op het bewegwijzerde wandelpad waarmee je verder stijgt. Na een haarspeldbocht naar rechts en één naar links verlaat je weer het gewone wandelpad en je slaat rechtsaf. Dit steile pad leidt je recht naar het uitzichtpunt op de Rocher du Pendu, 'directissime'. Wat een triest verhaal hoort bij deze rots! Van op de rots keer je de Semois de rug toe – let op dat je niet achterover valt! – en slechts enkele passen verder reeds neem je rechtsaf een dalend pad. Met belachelijk veel haarspeldbochten – of met steile afstekers – daal je weer af naar de Ruisseau des Curnais.

Je steekt de beek over en volgt het pad langs de beek naar links. Snel kom je bij een zijbeekje aan de rechterkant bij rotsen. Hier verlaat je het pad langs de Ruisseau des Curnais en je neemt aan de rechterkant een pad dat in de flank omhoog loopt. De beklimming is niet heel steil maar zal wel heel lang duren. Bij een breder bospad dat van rechts komt ga je rechtdoor en je stijgt verder. De bosweg eindigt een gans stuk hoger op een heel brede bosweg, je neemt deze naar rechts. De brede weg leidt je het bos uit. Uit het bos volg je de weg naar links, tussen weiden en akkers. Op een kiezelweg sla je rechtsaf en wat verder, bij twee banken, neem je de halfverharde weg naar links.

Bij een overdekte picknickplek aan de bosrand sla je rechtsaf en je kiest onmiddellijk bij de splitsing rechts, een grasweg. Vroeger kreeg je hier links mooie doorkijkjes op het Graf van de Reus, maar de boompjes schieten te snel op. Je blijft de grasweg een hele tijd volgen. Na een kilometer op de grasweg moet je goed uitkijken naar een stevig stijgend zijpad rechts, dat je naar het uitzichtpunt Clernot brengt. Er hangt een wegwijzer naar het uitkijkpunt op een eik waar het pad vertrekt, maar toch zou je er zo kunnen voorbij wandelen. Hier heb je een mooi uitzicht op het schiereiland van het Graf van de Reus. Met je rug naar het uitzicht stijgt je nog even verder en je komt zo op een grasweg. Linksaf. Minder dan honderd meter verder neem je een pad naar links en je komt onmiddellijk bij een volgend uitzichtpunt: het point de vue Les Augustins. Hier daal je links via een pad weer af naar de grasweg die je daarstraks verliet. Rechtsaf dus op deze weg. De weg wordt snel een boomwortelpad dat stevig afdaald; Het pad eindigt op een bosweg die hier een bocht beschrijft. Aan de overkant van de bosweg vind je het volgende uitzichtpunt, het Point de vue de

l'Epine. Je ziet hier diep beneden de Semois en de hangbrug, daar gaat het naartoe maar volg hier eerst nog even de kam verder over een smal pad tot bij het uitzichtpunt Pic du Diable (5). Je staat hier op het beroemde Graf van de Reus met de lange en nauwe meander van de Semois. Je keert terug langs het Point de vue de l'Epine tot op de bosweg en je neemt hier links een pad dat afdaald en je opnieuw bij de hangbrug brengt. Je steekt de Semois nogmaals over via de hangbrug.

Terug naar Bouillon

Aan de andere kant van de rivier sla je linksaf en je stijgt even met de kiezelweg tot op de asfaltweg. Linksaf. Je laat de toegangsweg tot de vroegere molen Moulin de l'Epine links liggen en ook enkele meters verder hou je rechts aan. Je neemt nu wel onmiddellijk een pad aan de rechterkant. Met dit pad begin je aan de laatste klim van deze tocht. Het pad loopt zigzaggend naar boven. Hogerop krijg je stilaan zicht op een rotspartij en het mooie wandelpad brengt je tot bovenop deze rots. Je hebt hier nogmaals een mooi uitzicht op de Semois, aan de overkant zie je de Pic du Diable waar je eerder was. Met je rug naar het uitzicht volg je nu het pad over de kam. Het pad loopt eerst rechts van de rotskam en loodst je dan over de kam zodat je nu links van de rotsen loopt. Maar al na enkele meters links naast de rotsen kijk je uit naar een plaats waar je rechts naar de rotskam kan, je herkent wat rotstreden in het pad. Je staat hier bij een volgend uitzichtpunt en je hebt hier een mooi zicht op de abdij van Cordemois. Met het zicht op de abdij aan je rechterhand wandel je nu verder rechtdoor tot op een brede bosweg.

De bosweg beschrijft hier een bocht. Je neemt de bosweg niet naar links en niet naar rechts maar je gaat een paadje op tussen de twee takken van de bosweg. Dit paadje loopt eerst evenwijdig met de bosweg rechts beneden maar stijgt na een tijdje naar links en leidt je over de top van deze heuvel. Rechtdoor hier. Het pad verbreedt leidt je het bos uit. Uit het bos wandel je rechtdoor over een grasweg door een plek met jonge boompjes. Aan het eind van deze plek sta je voor een stuk hooiland. Hier neem je de grasweg naar rechts. Zo wandel je weer het mooie bos in. Je blijft de bosweg gedurende anderhalve kilometer volgen, het is zalig genieten op deze weg. Als de weg weer het bos uitloopt, heb je weer zicht op de uitkijktoren op de Côte d'Auclin die je kent van het begin van de wandeling. Hier sla je rechtsaf. Je loopt door tot op de holle weg bij het kruispunt dat je eveneens herkent. Bij de bosrand is er een klein paadje naar rechts, maar wandel nog even een klein stukje door tot op een hol pad, rechtsaf op dit pad. Een beetje verder kom je op een kruispunt dat je nog kent van het begin van de wandeling. Rechtdoor. Nog wat verder kom je opnieuw op een kruispunt dat je nog kent van het begin van de wandeling. Hier steek je de holle weg over. Je wandelt nu op een graspad. Het graspad brengt je op de berijdbare weg die van de uitkijktoren komt. Volg deze weg naar rechts, langs hoge naaldbomen. De weg loopt het bos in. Op de splitsing hou je links aan en niet veel verder, net voor een mountainebikerspad je weg vervoegt, sla je linksaf in een mooi pad. Hier begint de afdaling naar Bouillon. Altijd rechtdoor en lekker steil tot je beneden loodrecht op de asfaltweg langs de Semois komt.